

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

LandbruksdirektoratetHøringsinstansene
Postboks 1450 Vika
0116 OSLO
NORWAY

Deres ref

Vår ref

Dato

20/878-1

30. september 2020

Høring av endringer i forskrift om råvareprisutjevning for bearbeidede landbruksvarer

Landbruks- og matdepartementet sender med dette ut høring av forslag til endringer i forskrift 10. juni 2009 nr. 636 om råvareprisutjevning for bearbeidede landbruksvarer (heretter kalt RÅK-tilskuddsforskriften).

Som en følge av våre WTO-forpliktelser er Norge pålagt å avvikle all eksportstøtte til landbruksvarer senest innen utgangen av 2020. På denne bakgrunn oppheves RÅK-tilskuddsforskriftens bestemmelser knyttet til eksportrestitusjon. Departementet har i denne forbindelse også foretatt en avgrenset gjennomgang av vareomfang i RÅK-tilskuddordningen og foreslår enkelte forenklinger.

Det tas sikte på at endringene trer i kraft 1. januar 2021.

Det bes om at høringsinnspill blir sendt til Landbruks- og matdepartementet innen **20. november 2020**.

Høringsdokumentene er publisert på: <https://www.regjeringen.no/no/dep/lmd/id2741701/>

Vi ber om at høringssvar sendes digitalt ved bruk av skjema for høringssvar på [regjeringen.no](https://www.regjeringen.no).

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling

Saksbehandler
Siv Tanja Durteste
22 24 92 69

1. OPPHEVING AV EKSPORTRESTITUSJON

Landbruk er ikke en del av EØS-avtalen,¹ men EØS-landene og EU har inngått en særskilt avtale om handel med bearbeidede landbruksvarer (Protokoll 3), samt avtaler om handel med basislandbruksvarer i henhold til EØS-avtalens artikkel 19. Bearbeidede landbruksvarer omfattet av protokoll 3 er underlagt EØS-avtalens generelle bestemmelser om fri bevegelighet av varer, men avtalen åpner for at avtalepartene kan anvende toll og prisnedskrivning på råvarene for å utjevne prisforskjeller på landbruksråvarer som inngår i bearbeidede landbruksvarer (RÅK-varer). Ordningen skal utjevne konkurransevilkårene for produsenter av RÅK-varer i EØS-området og gi grunnlag for økt handel. Vareomfanget for protokoll 3 er knyttet til varenummer i den internasjonale HS-nomenklaturen, som brukes av de fleste land. Den norske tolltariffen er basert på denne.²

Den norske ordningen for prisnedskrivningstilskudd og eksportrestitusjon er regulert i RÅK-tilskuddsforskriften. Tilskuddsmidlene er bevilget over jordbruksavtalen. Tilskuddsordningen skal legge til rette for at norsk industri kan produsere bearbeidede jordbruksvarer basert på råvarer produsert i Norge, gjennom å kompensere for råvareprisforskjeller mellom Norge og verdensmarkedet. Prisnedskrivningstilskudd gis uavhengig av hvilket dagligvaremarked varen omsettes i, mens eksportrestitusjon gis dersom varen eksporteres.

Foruten en viss nedtrapping av toll på industrivarer, medførte WTO-avtalen av 1994 også forpliktelser med hensyn til markedsadgang, internstøtte og eksportstøtte for landbruksvarer. I desember 2015 ble medlemslandene enige om en WTO-erklæring som innebærer at all eksportstøtte til landbruksvarer skal avvikles senest innen utgangen av 2020. Landbruksdirektoratet har tidligere informert om at det kan bli begrensninger i utbetalinger i eksportrestitusjon høsten 2020 som følge av WTO-taket (36,4 millioner kroner).

På bakgrunn av at eksportstøtte avvikles, oppheves RÅK-tilskuddsforskriftens bestemmelser om eksportrestitusjon. Dette gjelder § 2 første ledd bokstav b (vilkår for eksportrestitusjon), § 3 annet ledd andre punktum (periodisering ved satsberegning for eksportrestitusjon) og § 6 første ledd (prognoser om bruk av ordningen). Videre oppheves femte og sjette kolonne i vedlegg 1 (satser for eksportrestitusjon), og de råvarene som kun er berettiget eksportrestitusjon (XR) fjernes fra vedlegget. I vedlegg 2 fjernes de varenummer som kun er berettiget eksportrestitusjon. Endringene i §§ 2, 3 og 6, samt vedleggene, er illustrert i vedlagte utkast til endringsforskrift.

2. ENDRINGER I VAREOMFANG

2.1 Bakgrunn

Det er ferdigvarens varenummer i tolltariffen som avgjør om varen er tilskuddsberettiget etter RÅK-tilskuddsordningen. RÅK-tilskuddsforskriften vedlegg 2 lister opp hvilke ferdigvarer det

¹ Med unntak av reglene for mattrygghet, dyrehelse og -velferd.

² Tolletaten er tildelt myndigheten til å avgjøre hvilket varenummer en vare klassifiseres under etter den norske tolltariffen.

kan utbetales RÅK-tilskudd til. Det er råvarene som benyttes til å produsere den tilskuddsberettigede ferdigvaren som danner grunnlaget for tilskuddsberegningen. Tilskuddssatsen for hver enkelt råvare fremgår av RÅK-tilskuddsforskriften vedlegg 1.

Bevilgningen til RÅK-tilskudd blir fastsatt i jordbruksforhandlingene hvert år. I denne forbindelse foretas det også en gjennomgang av ordningens vareomfang. I forkant av forhandlingene inviteres næringen til å komme med innspill om behovet for endringer i vareomfanget som omfattes av ordningen. Dersom avtalepartene ser behov for å endre innretningen i ordningen, kan det fastsettes endringer i råvareomfang og ferdigvareomfang.

Ved denne revideringen av forskriften foreslår departementet noen mindre avgrensede endringer i vareomfanget der hovedformålet er forenkling. Endringene får ingen økonomiske konsekvenser av betydning for ordningen. Endringsforslagene er nærmere beskrevet under.

2.2 Forslag til endringer i råvareomfanget i vedlegg 1

For å forenkle RÅK-tilskuddsordningen foreslår departementet endringer for to råvarer med fotnoter knyttet til seg.

2.2.1 "Glukose, glukosesirup (dekstrose)"

I gjeldende regelverk er råvarenavnet for råvarenummer 40200 fastsatt til "Glukose, glukosesirup (dekstrose)". Ettersom det kun er produksjon av våt glukose i Norge i dag, ikke tørr glukose, er det fastslått i fotnote 4 til vedlegget at det kun gis tilskudd til våt glukose.

For å forenkle og tydeliggjøre regelverket for brukerne, foreslås det å endre råvarenavnet i vedlegg 1 til "Våt glukose" og oppheve fotnote 4. Dette forslaget innebærer ingen materiell endring.

2.2.2 "Smørrolje"

Det fremgår av fotnote 2 til vedlegg 1 at det kan gis prisedskrivningstilskudd til råvarenummer 5300 "Smørrolje" som går til produksjon av sjokolade som klassifiseres på varenummer 18.06.2090, 18.06.3100, 18.06.3200 eller 18.06.9010.

Etter at smørrolje ble inntatt i råvareomfanget til RÅK-ordningen i 2000, har det kun vært søkt om tilskudd for et svært begrenset kvantum. Ut fra forenklingshensyn foreslås det derfor å ta smørrolje ut av råvareomfanget. Slik departementet ser det, er det ikke grunnlag for å videreføre tilskudd for smørrolje til sjokoladeindustrien alene når andre produsenter ikke er berettiget tilskudd for bruk av denne råvaren.

2.3 Forslag til endringer i ferdigvareomfanget i vedlegg 2

I vedlegg 2 har man brukt benevnelsen ex der vareomfanget ikke skal gjelde hele posisjonen/varenummeret benevnt i vedlegget, kun deler av det. I tilfeller der det er satt inn ex vil varebetegnelsen i andre kolonne innsnevre den aktuelle posisjonen til nærmere definerte varer innenfor posisjonen/varenummeret. For ex-varenumrene får forvaltningens

tolkning av denne ex-avgrensningen avgjørende betydning for om en vare er tilskuddsberettiget eller ikke. Praxis har vist at det i noen tilfeller kan være krevende å vurdere om en ferdigvare kan godkjennes innenfor ex-avgrensningen til disse varenumrene.

For å forenkle RÅK-tilskuddsordningen og bidra til økt forutsigbarhet for brukerne, har departementet gjennomgått alle ex-varenumrene i vedlegg 2 med sikte på å tydeliggjøre vareomfanget. I de tilfellene der det i ingen eller ubetydelig grad har vært utbetalt tilskudd til varen over tid, foreslås det å fjerne varen fra vareomfanget. Forøvrig foreslås for enkelte produkter å inkludere hele varenummeret i vareomfanget ut fra forenklingshensyn.

2.3.1 17.04.9010 – "Marsipanmasse"

I HS-kommentarene til tolltariffen er det gitt en nærmere beskrivelse av hva som kan anses som marsipanmasse under varenummer 17.04.9010. Her er varenummeret avgrenset til: *"Masse basert på sukker som inneholder lite eller intet tilsatt fett, og som kan omdannes direkte til sukkervarer nevnt i denne posisjonen, men som også kan brukes til fyllmasse i varer nevnt i denne posisjonen eller i andre posisjoner, for eksempel: Mandelmasse fremstilt hovedsakelig av mandler og sukker og brukes vesentlig til fremstilling av marsipan."* Dersom produktet inneholder noe annet enn mandler, melis og eggehvite, f.eks. aroma, blir marsipanmassen ofte klassifisert som en sukkerbasert masse, under varenummer 17.04.9099.

Departementets gjennomgang viser at marsipanmasse som klassifiseres på varenummer 17.04.9010 i liten grad inneholder tilskuddsberettigede råvarer. Undersøkelser tilbake til 2012 viser også at det har ikke vært betalt ut tilskudd til marsipanmasse på varenummer 17.04.9010 i denne perioden. For å forenkle ordningen foreslås det derfor å fjerne marsipanmasse fra vedlegg 2.

2.3.2 Ex 18.06.9090 – "sjokoladepålegg og pulver til sjokoladedrikk"

I forbindelse med høring av Tolltariffen 2021 foreslo Landbruksdirektoratet å dele varenummer 18.06.9090 opp i tre nye varenummer i Tolltariffen, slik at sjokoladepålegg og pulver til sjokoladedrikk får egne varenummer. Dersom varenummer 18.06.9090 splittes slik at det blir egne varenummer for sjokoladepålegg og pulver til sjokoladedrikk, må vedlegg 2 i forskriften oppdateres i samsvar med denne endringen. Dette innebærer at ex 18.06.9090 kan fjernes fra vedlegget, som en rent teknisk endring. Endringen vil i så tilfelle gjelde fra og med 1. januar 2021.

2.3.3 Ex 19.01.2097 – "Ustekt pizza"

Det fremgår av vedlegg 2 at det kan gis prisnedskrivningstilskudd til ferdigvaren "Ustekt pizza" klassifisert under varenummer 19.01.2097. Andre varer som klassifiseres under dette varenummeret, for eksempel ustekt pai/paideig og ustekt croissant/croissantdeig, er derimot ikke berettiget tilskudd etter dagens regelverk.

Dagens regelverk innebærer at både forstekt og ustekt pizza er berettiget tilskudd, mens for eksempel pai kun er berettiget tilskudd dersom den er forstekt. Slik departementet ser det, er det ingen næringspolitiske grunner til å opprettholde en slik forskjellsbehandling. Ut fra forenklings- og likebehandlingshensyn foreslås det å åpne for å gi prisnedskrivning til alle varer klassifisert på varenummer 19.01.2097.

2.3.4 Ex 19.01.2098 – "Andre kake- eller bakerimiks i tørr form, glutenfri diettmat og laktoseredusert diettmat"

Ex 19.01.9098 – "Iskremblandinger, glutenfri diettmat, laktoseredusert diettmat, ellers andre produkter til bakeri"

Ex 21.06.9098 – "Næringsmidler for barn, stuinger, gryteretter, glutenfri diettmat, laktoseredusert diettmat og varmestabilt eggeplommepulver"

For varenummer ex 19.01.2098, ex 19.01.9098 og ex 21.06.9098 er det åpnet for å gi tilskudd til glutenfri og laktoseredusert diettmat klassifisert på disse varenumrene.

En gjennomgang viser at det årlig kun har vært søkt om RÅK-tilskudd for et svært begrenset kvantum glutenfri og laktoseredusert diettmat. Departementet foreslår derfor å fjerne glutenfri og laktoseredusert diettmat fra RÅK-ordningens vareomfang. Det er forøvrig etablert andre offentlige ordninger som skal ivareta behovene til denne forbrukergruppen.

Det foreslås derfor å endre varebetegnelsen for ex 19.01.2098 til "*Andre kake- eller bakerimiks i tørr form*", varebetegnelsen for ex 19.01.9098 til "*Iskremblandinger og produkter til bakeri*" og varebetegnelsen for ex 21.06.9098 til "*Næringsmidler for barn, stuinger, gryteretter og varmestabilt eggeplommepulver*".

2.3.5 Fotnote 1 om langtidsholdbare bakverk

I fotnote 1 til vedlegg 2 fremgår det at kun langtidsholdbare bakverk er berettiget RÅK-tilskudd. Fotnoten er inntatt i tredje og fjerde kolonne med titlene "XR" og "PNS". For å tydeliggjøre regelverket foreslås det å flytte henvisningene til fotnote 1 til kolonne en, som har tittel "Varenummer i Tolltariffen". Dette gjelder varenumrene 19.05.3100, 19.05.3200, 19.05.9031, 19.05.9033, ex19.05.9092 og ex19.05.9098.

For å tydeliggjøre regelen foreslås det også en rent språklig endring av fotnoten til:

"Gjelder langtidsholdbare bakverk som har holdbarhetsdato minst 5 døgn etter produksjonstidspunktet. Holdbarhetsdato skal være angitt med «siste forbruksdag», «best før» eller «best før utgangen av» på emballasje, dokumenter, skilt eller etiketter av enhver art som følger, eller som viser til næringsmidlet."

Dette forslaget innebærer ingen materiell endring.

3. ØVRIGE ENDRINGER

Av dagens § 5 første ledd fremgår det at det er et vilkår for tilskudd at søknaden sendes inn med dokumentasjon. Etter at søknadsprosessen ble gjort elektronisk gjennom Altinn, har direktoratet i praksis gått bort fra dette kravet. I likhet med øvrige tilskuddsordninger forvaltet av direktoratet, er søknadsprosessen for RÅK-tilskudd tillitsbasert og søkeren blir kun bedt om å fremlegge dokumentasjon i forbindelse med kontroll med hjemmel i § 6. På denne bakgrunn oppheves dokumentasjonskravet i § 5 første ledd.

Under gjennomgangen har departementet også sett behov for noen mindre språklige justeringer i beskrivelse av varebetegnelse i vedlegg 2 for å tydeliggjøre vareomfanget og unngå feilklassifiseringer. For varenummer 18.06.3100 og 18.06.3200 er det nå presisert at det kun er sjokolade i "blokk, plate eller stang" som klassifiseres under disse varenumrene.

4. ADMINISTRATIVE OG ØKONOMISKE KONSEKVENSER

De foreslåtte endringene vil bidra til at man får et tydeligere og mer oversiktlig regelverk, noe som vil bidra til økt forutsigbarhet for brukerne.

Foruten opphør av eksportrestitusjon, med de konsekvenser dette har for industrien, kan ikke departementet se at forslagene har noen øvrige administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning, verken for forvaltningen eller brukeren.

Med hilsen

Henrik Einevoll (e.f.)
avdelingsdirektør

Siv Tanja Durteste
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Høringsinstanser:

Hoff SA

Landbruksdirektoratet

NHO Mat og Drikke

Norges Bondelag

Norsk Bonde- og småbrukarlag

Norsk Landbrukssamvirke

Nortura SA

Tine SA

Tolldirektoratet